Ч. 73 (12.439). Львів, середа 2. квітня 1930. Pouztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чверть-річно 15·00 „ Піврічно 27·50 „ Річно 55·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Уряд полк. Славека.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 30. березня 1930.

Не можна сказати, щоби котрийнебудь із санацийних урядів не мав своєї фізіономії. Мали її усі кабінети проф. Бартеля від I. до V., мав кабінет Пілсудського та д-ра Світальського і був би мав ясну і виразну політичну фізіономію уряд марш. Шиманського чи п. Яна Пілсудського, якби був складений у проєктованому складі. Однак важко собі уявити більш яскравий, „фірмовий“ кабінет, як той, який від учора почав володіти у Польщі. Премієр нового уряду є у тому щасливому положенні, що коли сам не складе жадної програмової декларації, ніхто її від нього не буде домагатися і ніхто йому не буде дивуватися. Назвища членів нового уряду вистануть за цілу програму. Крім того ще цей уряд прийшов до влади в таких умовинах, що його характер і призначення не залишають жадних сумнівів.

Полк. Славек — з давних давен один із найближчих співробітників марш. Пілсудського, ниві один із найбільш не лише відданих йому людей, але й — довірених, член того невеличкого, найтіснішого гурта, до якого недопущені навіть найвищі інші державні достойники і вірні пілсудчики. Полк. Славек — це „око й ухо“ Бельведеру. Отже й у кількалітньому устроєвому конфлікті, який істнує у Польщі, полк. Славек був „відгомоном“ становища Бельведеру: так само з погордою відносився до парляменту, як терену законодатної праці, цебто так само безпощадно осуджував методи парляментарної діяльности, на парляментарному ґрунті почував себе надзвичайно погано й ніколи не вважав можливим для себе справді з парляментом та в парляменті працювати.

Цим пояснюється факт, що протягом цілої каденції цього сойму єдиним законодатним внеском, який зголосив Клюб ББ, був відомий проєкт на зміну конституції. Клюб ББ заняв на практиці становище, що вся законодатна ініціятива повинна виходити виключно від уряду, а парлямент має цю ініціятиву лише підтримувати та забезпечити теж урядові найширшу й найповнішу свободу у функціях виконавчої влади. Це своє становище Клюб ББ зберігав увесь час так непохитно, що не вважав можливим входити взагалі в якінебудь тактичні звязки з кимнебудь із решти сойму, яка стояла і стоїть на цілком протилежних позиціях: доцільности власної законодатної ініціятиви та найширшої фактичної (а не формальної) контролі над урядом. Тактика „спленді ізолейшен“, якої тримається Клюб ББ у соймі і сенаті, є єдиною мабуть в історії парляментаризму, бо перечить основам парляменту. Але ця тактика виявила саме цю безкомпромісовість, рішучість і верхівницький жест, які характеризують полк. Славека. Бо взагалі про парляментаризм Клюб ББ годі говорити: клюбу не було, був лише полк. Славек.

*

Крім імени полк. Славека, ще два імена надають новому кабінетові специфічну марку: міністра справедливости Цара і міністра праці полк. Пристора. Оба вони отримали протягом останніх 4-х місяців вотум недовіря від сойму, як міністри тих самих, що нині, ресортів. Першою ознакою „курсу співпраці“ останнього уряду проф. Бартеля було усунення саме п. Цара. Те, що було сказане і написане про особу й діяльність цього міністра не лише підчас його урядування, але й уже після його димісії, могло би виповнити цілу книгу. Покликання саме п. Цара назад до влади вже само пророчисто говорить про характер нинішнього уряду. Збереження полк. Пристора в уряді є знову демонстрацією передовсім проти ППС — це такий удар по ній, якого вона справді не могла сподіватися. Тому новий уряд називають „боєвим урядом“. На доказ цього „боєвого“ характеру вказують м. і. також на іменування дотеперішнього міністра торговлі й промислу Квятковського лише креманичем (управителем) цього ресорту: п. Квятковський, мовляв, не згодився затримати на постійне й у характері відповідального міністра суто господарський портфель у такому „боєвому“ кабінеті. І тут починаються міркування та здогади на тему практичних наслідків покликання цього кабінету для політичного й господарського життя держави.

Першим політичним наслідком є факт, що сойму не розвязано і не розписано нових виборів, а лише сесію закрито: не вжито найлекшого леґально-конституційного способу вибристи з нинішньої ситуації, лише загострено ситуацію дальше до найбільшого напруження та й на далі оставлено відкритою дорогу до всіляких можливостей. Очевидно, не є виключене, що сойм невдовзі таки буде розвязаний (нпр. після зголошення домагання опозиції на скликання надзвичайної весняної соймової сесії або перед осінньою звичайною сесією). Але й тоді ситуація буде цілком інакша і критиме цілком інакші можливости, ніж це було би при Яні Пілсудському, як премієрі, — судді і леґалісті. Темна і таємна політична будучина Польщі, бо „ясна“ фізіономія нового кабінету самої ситуації далеко не прояснила.

Тим трудніше казати про заміри нового уряду в ділянці господарській. Ось нпр. невідомо, що уряд робитиме з ліквідаційною умовою з Німеччиною, яка прецінь мусить бути мерщій ратифікована, бо вона звязана з пляном Йонґа. Що буде з торговельною умовою з Німеччиною? Що з реформою податкової системи? Як тут обійтись без сойму — при перебуванні сойму „на вакаціях“? Як взагалі керманичі держави уявляють собі на довшу мету такий своєрідний кабінет „меншости“, проти якого якнайбільше ворожо настроєна правиця і „центро-лів“ та який проте не зможе минути деяких справ, вимагаючих затвердження парляментом! В пошуканні за відповідями на ці настирливі питання, дехто починає шукати звязку поміж останньою 15-тижневою крізою уряду та — міжнародньою ситуацією, вказуючи таємничо на правий кабінет у Франції, на прихід католицьких центровців до влади в Німеччині, на можливий „хрестоносний похід“ в обороні релігії в СРСР. Очевидно, що цього роду „пояснення“ не можна трактувати поважно. Згадуємо про них лише як на характеристичний прояв людської дезорієнтації та „розгублености умів“, яка дає вже притоку до коментарів із країни буйної фантазії.

І. Кедрин.

Маленький ренесанс.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 30. березня 1930.

Життя Волині вже помітно протікає під знаком виборів. Правда, воно ще не набрало розмаху, не розгойдалося, бо вибори сталися для мас несподіванкою. Ще й тепер є села, до яких не долетіла вістка про новий іспит політично-національної свідомости й зрілости наших широких верств народу. Одначе з кожним днем живчик мас бє сильніше.

Нарід у політичному житті розгойдується ступнево, а розгойдавшись, не спиняється раптом і відразу. Очевидно, нові вибори на Волині наберуть розмаху десь біля Великодня, а кульмінаційним пунктом, звичайно, буде 18. та 25. травня.

Але ці дні не будуть кінцем народнього розмаху. Виборча хвиля буде ступнево спадати протягом цілих місяців. Може наші національні меншости перейдуть до порядку денного дуже швидко. Але українські маси, що живуть переважно емоціями, не довго перетворюватимуть виборчі настрої в льогічні формули для дальшого життя та в вольові акти.

Цього **моменту виборів** не вільно забувати національним провідникам народу. І то тим більше, що наше волинське життя переживає глибокий **перелім.** 1922 рік був масовим інстинктивним відрухом тих, що несподівано опинилися під новою владою. 1928 рік був роком розпорошення національного фронту; пригніченість політичних провідників тяжким станом річей зродила ріжні орієнтації: хрунівство, червоне москвофільство (сельробівство), коншахти соціялістичні (з пепеесами і визволенцями) й нарешті „собчество“ (орієнтація на власні інтереси, на себе, допомогання лише **собі**) — це ті, які й досі тримаються далеко від „політики“, себто не тільки від партійної, але й від громадської праці.

Цей 1930 р. виборчий рік є роком збірання розпорошеного національного фронту, ренесансом національної єдности. І характеристичною рисою сьогоднишнього моменту є те, що це відновлення національної єдности й національного фронту йде **не згори,** а **знизу,** з самих мас, і не з джерел підсвідомого інстинкту, а з **оцінки** пережитого за останні два роки.

Для ренесансу української єдности багато попрацювали два вірні наші спільники — **час і факти.** Кого з селян не могли переконати короткі розмови чи такі самі короткі газетні статті, того переконали два останні роки дійсности. Хто не в силі був прийняти льогічні докази, той мусів був прийняти й визнати докази річеві, якими обильно засипало його щоденне життя.

І українські національні демократи не находять нині потреби говорити про них, що розбили єдиний національний фронт та натворили ріжних орієнтацій, крім орієнтації на відвічну українську ідею, заквітчану жовтоблакитними барвами, та на власні сили.

Облуда „співжиття“, що цілковито завела частину нашого громадянства; те, що діється за рижським кордоном; нещире „безбожництво“ та індеферентність до справ церкви наших своєрідних волинських „соціялістів“; море слів і демагогії з боку з усіх згаданих таборів; розбиття по сёлах, яке гамує національну культурно-освітню й господарську роботу, — все це остаточно розкриває селянству очі.

Ледви заікнеться про тих чи інших, що розбили українську національну єдність, **як з** місця почуєте:

— Знаємо, читали, зрозуміли...

І зараз-же б. прихильники обох сельробів, менших їхніх товаришів — соціялістів та „одинковців“ переходять до теми про **національну єдність і позитивну працю** на ґрунті **господарського** відродження.

Отже згори можна сказати, що по виборах, якщо вони відбудуться, думка й енергія мас підуть у цьому напрямку й за тими, хто, розкинувши над головою жовто-блакитний прапор, засукає рукави й стане з селянством рука в руку до будівничої роботи.

Чи не відчули ви цього в Шевченкових святах у Рівному, Луцьку та в інших містах і селах? Чи не переконали вас розмови селян про вибори?

Чи, нарешті, зрозуміла це та наша інтелігенція, що хотілаб „і капітал пріобрести і невінность соблюсті“, себ-то: одночасно бути й українськими і іншими патріотами; бочком горнутися до народу й відпекуватися від виборчої пра-

ці та ангажування в якунебудь громадську та політичну працю?

Мені здається, що в цьому третьому виборчому періоді всі наші інтелігенти мусять „самоокреслитися", якщо не хочуть залишитися поза народом і українським рухом.

Селянські голоси щось дуже виразно на це натякають. І чи вважатимуть вони своїм того, хто не піде з ними щиро й відкрито на вибори, не візьме на себе частини їх тягару? Нарешті, чи в повиборчому періоді дуже правдоподібного відродження єдиного національного фронту не почують ці інтелігенти: хто не з нами, той і т. д.

В. Островський.

У боротьбі з простором і часом.

(Новий винахід Марконія.)

(Від нашого римського кореспондента.)

У ночі з 18. на 19. грудня 1902 р. в маленькій хибарці, похованій у снігу Крижаної Затоки в Канаді, при 30 степенях морозу, італієць Марконі вислав в 2. годині ранку першу трансатлантійську радіотелеграму, заадресовану італійському королеві. За цим пішли телеграми до короля Англії та президента Спол. Держав. І майже негайно прийшли від них телеграфічні відповіди. В 8. годині зранку на вежах нової радіотелеграфічної стації вивісили італійський англійський та американський прапори і ціла юрба журналістів кинулася з Ню Йорку до Крижаної Затоки добувати перші звістки про винахід Марконія.

Марконі був щасливий, але втомлений та не хотів давати ніяких пояснень:

— Цієї ночі — сказав він — між Европою і Америкою відбулася виміна перших радіотелеграм. Хто хоче телеграфувати, може вільно користуватися моєю стацією.

До одного із співробітників Марконія звернувся американський журналіст:

— Дайте мені інтервю: пять долярів за слово.

— „Не можу,—відповів той.—Інтервю може давати лише Марконі. Проте можу додати (відмовляючись від пяти долярів за слово), що за ті три місяці, які ми тут провели в цій хаті, ми пережили хвилювання певне не менше від тих, що їх переживали моряки Колюмба. Правда, нам ніколи і в голову не приходило ставати проти нашого провідника, і за 90 ночей невдачі не було хвилини, щоби ми тратили віру в остаточну перемогу"...

З того часу пройшло ось уже 28 років. І перша радіотелеграма тої ночі, незабутньої для історії людського духа, була лише першим кроком на славному тріюмфальному шляху перемоги людини над делечінню та часом.

Сьогодишні італійські часописи приносять звістку про новий винахід Марконія, що переносить нас безпосередньо в фееричні країни арабських казок: Марконі, натискаючи маленький гузик своєї нової машини, вишле повітря зі своєї яхти, що знаходиться коло Генуї, в Середземньому морі, хвилю електричної енергії яка засвітить тисячі ламп у палатах Вистави в Сиднею, в Австралії, за 9700 миль віддалі.

Але йдім за порядком. У середу 26. березня, в Сиднею, в Австралії, має бути відкрита електро-технічна вистава, що має показати, до якого щабля розвитку дійшли студії над електричністю та над її практичним використанням. Президент вистави вирішив звернутися до Марконія, якого імя в тій галузі людського знання записане золотими літерами, з просьбою вислати на виставу своє дорогоцінне привітання. Марконі охоче прийняв запросини, але, замість користуватися телеграфом для відповіди, звернувся до свого нового радіотелефонічного апарату і за час коротший, ніж потрібний звичайному смертельникові для викликання телефонічної панночки, він уже **говорив безпосередньо з Сиднеєм.**

З того боку океанів (на віддалі 9700 миль, або 16 тисяч кільометрів) були трохи здивовані, але це перше здивування почало переходити всякі межі, коли великий винахідник сповістив їх, що вирішив скористуватися сиднейською виставою для випробування свого цілком нового апарату для передачі електричної енергії. Дійсно, заява Марконі, виголошена з берегів Середземного моря і прийнята цілком **ясно і виразно,** після фантастичної гальопади через моря й океани, в Сиднею, говорила слідуюче:

„Добре. Я пішлю мій привіт. Але, крім привіту, я хочу зробити маленький експеримент. В одинацятій годині (европейського часу) я звідси, в моєї яхти Елетри, що стоїть у затоках Лігурійського моря, натисну гудзик, запалю тисячі й тисячі ламп, що заллють світлом палаці Вистави".

Сам факт можливости зноситися безпосередньо, з допомогою маленького апарату (на яхті Елетри не можливо навіть мати антену, довшу як 15 метрів) через величезні простори відкриває людськості незвичайні перспективи. Офіційне повідомлення італійської урядової агенції Стефані відразу вказує на важливість цього нового винаходу для морських комунікацій: пасажири всіх океанських пароплавів зможуть щодня розмовляти безпосередньо з якимнебудь з абонентів звичайних телефонів в усіх містах світа...

УНДО дістає ще один посольський мандат.

Дня 31. березня ц. р. Найвищий Суд видав правосильний вирок у справі виборчого протесту виборців, членів УНДО, в 54 виборчої округи, яким то вироком признав виборчій листі ч. 18 пятий мандат, що припаде *п. Яворському Олексі* в Підгайцях і рівночасно упеважнив четвертий посольський мандат одинки, який досі мав пос. Воєвода.

Не треба забувати, що розмови Марконія з Сиднеєм відбувалися через простори, що їх невпинно проріазували хвилі звичайних радіотелеграфічних зносин усіх частин світа, а проте вони ані трохи не перешкоджали розмові. Крім того, розмова ця відбувалася між суходолами двох протилежних півкуль, між місцевостями, що знаходяться в антиподах, і тоді, як в одному місці сяло яскраве сонце, в другому — була вже темна ніч.Важно також відмітити, що ця розмова відбувалася між маленькою яхтою і величезним містом. Бо значіння нового винаходу полягає власне в тому, що він розвязує технічну проблему безпосередніх зносин між якимбудь пароходом і якимнебудь приватним громадянином, хоча би навіть вами, читачу.

Новий винахід не скасує, розуміється, радіотелеграфу — бо радіотелеграф буде завжди потрібний у всіх тих випадках, коли треба буде матеріяльного документального засвідчення переданої комунікації, — але, певно, дуже обмежить його вжиток. А щодо передачі електричної енергії, то наслідки цього винаходу не піддаються жадному обрахунку, — вони безконечні. Досить сказати, що цей винахід, з допомогою маленької машини, що знаходить собі місце навіть на яхті Елетри, можна буде на віддалі гасити і запалювати вогні якогонебудь міста, спиняти чи пускати в рух трамваї та фабрики, всі ті установи, що працюють електричністю.

Марконі вважав потрібним у своїх коротких поясненнях підкреслити, що справа йде не про висилку якоїсь величезної хвилі електричної енергії, що була би здатна освітити всі палати Вистави, але лише про одну **маленьку іскорку,** що вислана в лоні невидимої хвилі, замкне електричний обіг відповідної системи освітлення.

У скорому часі, специялісти цілого світа певно зможуть простідувати докладно теоретичні і практичні пристосування нового винаходу, що є новим здобутком людського духа на Заході.

Евген Онацький.

Ст. Шах.

Альойз Ірасек.

(Продовження.)

Так зріс його авторитет. В часі державного перевороту перебував Ірасек у Празі. Вибрано його також до першого чехословацького сенату. Відтак знову сховався Ірасек у своїм Гронові і вже не покидав його аж до смерти. Коли навіть обходили його ювилейне свято, то делєгації й представники приїздили до нього, до Гронова. Умираючи полишив А. Ірасек одного сина і пять доньок, очевидно вже старших, та внуків.

Альойз Ірасек був людиною незвичайно скромною, сердечною і ввічливою. При тім спокійний, усміхнений, навіть дотепний. Таким пізнав я його в серпні 1917 р. в Гронові, куди вибрався я навмисне з приятелем чехом поручником Я. Дубом, перебуваючи на лікуванні як австр. старшина в Ліберці. Від нього тоді особисто довідався я про його знайомість з проф. Шухевичем і Ів. Франком. Про українців говорив він як про „малорусів", знав Шевченкового „Кобзаря", захоплювався передовсім поемою „Іван Гус". З українських повістей цінив найвище „Тіни забутих предків" М. Коцюбинського та хвалив „Захара Беркута" І. Франка. Щодо політичної лінії українців, то не міг зрозуміти, як український державний розум може погоджуватися і піддержувати Австрію, коли вона нас відриває від матірного пня. Був славянофілом, при тім русофілом давнього романтичного типу. Український сепаратизм порівнював із словацьким сепаратизмом, котрого не признавав.

Розмова наша велася в альтані серед цвітів, які плекав Ірасек ніжно власною рукою. Вид з саду простягався аж до річки, мабуть Метуї, відтак на лісисті Ірові гори, що щовбали до Бору, Гейшовіни і на красну долину між гірськими пасмами, що тягнувся між Гроновом і Полицею. Є це справді дуже романтичний кут чеського пограничного Врхомезі. Заразом має ця закутина й свою історію. Туди колись впав до Чехії Фрідрих II., туди в 1866 провадив пруський генерал Мольтке свої полки проти Австрії під Садову, тут велися й бої, на що тринацятьлітній Ірасек дивився власними очима і обвивав навіть ранених, та помагав ховати убитих, а це не лишилось без впливу на майбутнього автора описів боїв та побоєвищ. Цілу цю околицю Орліцьких гір названо нині в честь Ірасека в чеській туристиці „Ірасків рай", від його повісти „Рай світа", де тереном дії є саме ця родинна сторона Ірасека. Старий, дещо вже похилений, лисий старець глядів крізь окуляри на нас, юнаків, і жартував гласкаючи сиву, старанно обчімхану бороду. Початково взяв нас обох за чехів, мене лише по причині вимови за шлезака. Коли довідався, що я українець із „Виходні Галіче", дуже здивувався відвідинами та сердечно дякував, ще й дав книжку „Песиголовці" з підписом на спомин. Радив на відхіднім не признаватися перед „камерадами", що ми були у нього, щоби ми не наразилися на неприємности начальства, бо він „політіш фердехтіг". Коли я йому вислав відтак у 1921 р. свої фейлєтони в „Українськім Вістнику" з нагоди 70 літніх уродин, дістав я письмо з подякою „за милу згадку", але писане чужою рукою.

Коли казати про письменницьку діяльність А. Ірасека — то це історичні повісти. Можна би його для порівняння назвати — за проф. Іваном Магерою, що написав по польськи „Начерк чеської й словацької літератури" (Варшава 1929) — „чеським Сенкевичем". Д-р Ганущ Єлінек у своїм нарисі про А. Ірасека з 1921 р. каже, що він своїми творами причинився більше до знання чеської історії, ніж усі школи разом, а представник чеських сибірських легіонів, складаючи Ірасекові побажання з нагоди 70-ліття, сказав, що його твори ставляли їм у найгіршій скруті перед очі постаті чеських героїв і були їм дороговказами, і тому дякував йому в імені легіонів за духовий провід у мандрівці за ідеалом.

Коли глянути з боку літературної критики на письменницьку діяльність А. Ірасека, то треба повторити за проф. д-ром Богданом Витвою, що А. Ірасек вибився на чоло чеської літератури як письменник історичних повістей з глибокою артистичною культурою і з високими ідеями.

3. Історичний повістяр.

Коли новочасна історична чеська повість і новеля перед Ірасеком не вміла дати чеському читачеви твору з тривкішою вартістю артистичною, послуговуючися при тім переважно імовірними історичними фактами, освітлюваними втертими вже методами тогочасної історичної повісти, не беручи на увагу як слід історичної правди і побутового кольориту, то А. Ірасек усунув із історичної повісти чеської всі ті недостачі й *перший створив дійсну історичну чеську повість,* оперту на глибокій наук. ерудиції, на подрібнім знанні описаної події, епохи, людей та при опануванні всіх обичаєво-побутових подробиць. Одночасно крізь усі його твори снується глибока, провідна виховна думка, призначена для народу, для якого історична повість стає не лише спомином про минувшину, але рівночасно дороговказом шляхів у боротьбі за кращу, яснішу будучність.

Творчість Ірасека подібна до творчости Г. Сенкевича. Одначе Ірасек куди вище стоїть під гуманним оглядом від поклонника вбивання на паль живих людей та ідеольога релігійного та національного ренегатства. Ірасек все і всюди по заміту І. Гуса жадає правди, їй покланяється, все і всюди стоїть по стороні покривджених, понижених і проповідує боротьбу з насильством, неправдою, ренегатством. І через те у повістях А. Ірасека підчеркнені у першій мірі елєменти реалістичні — коштом моментів артистичних, що натомісць так послідовно переводить наш автор подібного типу Богдан Лепкий у своїм „Мазепі".

Авторське імя і письменницьку славу здобував собі Ірасек довгою, впертою й тяжкою працею над виробленням стилю, опануванням мови, у вивченню історичного матеріялу.

У першім періоді розвою своєї письменницької творчости тримався Ірасек зразків романтичної історичної новелі, якої головним представником був у чеській літературі сентиментальний Вячеслав Бенеш-Тржебізський (1849—1884), прозваний чеським Крашевським, „що стільки вилляв горячого чуття, що огрівало сотки тисяч сердець". За вчителя свого вважав Ірасек Вальтера Скота, хоч слідний на ньому вплив Олександра Дюма. Спільних рис має багато у своїх початках і з І. Крашевським.

(Докінчення буде.)

Постанови львівського віча.

I. В справі львівського самоврядування.

Зібрані на вічу дня 30. III. 1930 р. в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, українські громадяни міста Львова приняли такі постанови:

1) Зібрані протестують рішучо проти скасування самоуправи міста Львова та дальшого продовжування комісарського правління в місті; 2) домагаються скасування курияльної виборчої ординації до самоуправних установ, а зокрема до Міської Ради Львова і ухвалення ординації на основі загального, рівного, безпосереднього, тайного й пропорціонального права; 3) протестують рішучо проти проєктів виборчої ординації польських партій, а зокрема послів з ББ, які намагаються в штучний спосіб забезпечити польському населенню перевагу в міських і сільських громадах; 4) висказують своє обурення правлячій більшости у теперішній прибічній Раді міста Львова, яка відмовила слушному домаганню українських членів цієї Ради матеріяльної піддержки для культурних українських установ; 5) взивають українське громадянство до витрівалої боротьби за господарські, культурні та політичні здобутки українського города князя Льва під національним прапором.

II. В справі червоного терору на Рад. Україні.

Українські громадяни міста Львова, зібрані на вічу в дні 3. березня 1930 р. стверджують: Накинений українському народові Москвою режім комуністичної диктатури змагає на усіх ділянках життя до цілковитого знищення українців, як нації. Колективізація має на меті відірвати підставу української нації — селянство від землі, ліквідації української автокефальної церкви, масове замикання церков та переслідування віруючих має за завдання вирвати зі серця народу ті моральні цінности, які є запорукою істнування нації. На тлі тієї страшної дійсности лютує червоний терор. Тисячі українських селян, робітників, трудової інтеліґенції та студентства караються по більшовицьких тюрмах і на далекому засланні. Тисячі розстрілюють без суду, а над найвидатнішими і провідними діячами національного визволення роблять червоний суд у Харкові.

Оце у харківській опері засіли на лавах прокураторів і суддів нікчемні раби Москви, щоби видати остаточний засуд смерти на саму ідею Незалежної України. Комуністи намагаються зробити з 45 підсудних українських громадян злочинців, які нібито ділали проти інтересів українського селянства і робітництва, натомісць весь український нарід вважає всіх 45 підсудних у харківському процесі своїми національними героями, що своє життя складають на жертівнику української державної незалежности. Всім жертвам червоного терору, а зокрема підсудним у харківському процесі членам „Спілки Визволення України" передають зібрані сердечний привіт та клонять голови перед їх геройськими подвигами.

Евген Деслав.

(Лист з Парижа.)

На паризькому Монпарнасі імя Евгена Деслава, українського фільмового режісера, одно з найпопулярніших. А паризькій українській колонії воно ще й тим дороге, що Деслав підчеркує завжди у своїй артистичній карієрі свою національну приналежність.

Його фільма „Marche des Machines" (яку Деслав недавно сопорізував) обігла всі европейські столиці, а сьогодня вона рівночасно на екранах паризьких та льондонських світляних театрів. Його „Nuits électriques" (Електричні ночі) належать, по думці фахових критиків, до найкращих творів фільмового мистецтва, зокрема у схопленні цього „електричного дня", який є виразом теперішнього модерного життя. Із правдивим захопленням приняла паризька публика і його фільмову студію „Montparnasse", в якій Деслав схопив у майстерний спосіб пульсування життя в цьому середовищі всіх націй і рас. Висвітлюють її тепер у Парижі, Льондоні та Стокгольмі. Тепер наш режісер працює над оригінальною фільмою, в якій героями будуть ляльки, манекіни і це буде його остання німа фільма.

Небавом Евген Деслав виїздить на Прикарпатську Україну, де зачне крутити на тлі наших Карпат свою велику звукову фільму.

Приємно зазначити, що в контракті, що його підписав Деслав із шведськими фільмовими товариствами, є така клявзуля: Українська національність автора має бути подавана на всіх творах Деслава, що їх висвітлюватимуть у Швеції. Це його протест проти відомої в останніх часах відмови на терені Союзу Народів — признати українським еміґрантам право їх національности в пашпортах.

Д-р Ю. Студинський.

Посвячення угольного каменя під „Національний Дім".

Дня 1. квітня в 4. год. попол. відбудеться святочне посвячення угольного каменя під гмах „Національного Дому" при вул. Сапіги (давна театральна площа, доїзд трамваями: 1., 6., 7., 4.) Врешті сповняється завітна мрія львовян: мати свою власну хату, бо як сказав наш незабутній ґеній, тільки „в своїй хаті, своя правда і сила і воля!". На це небуденне свято заповіли свій приїзд численні делеґації з краю, а також і представники еміґрації. Сподіємось, що весь патріотично думаючий Львів вшанує цю велику подію.

По тім боці Збруча.

(Лист з Борщева.)

Дня 18. березня відбулася в Борщеві нарада українського духовенства повіту, на якій рішено використовувати кожне більше зібрання українців для інформування їх про події за Збручем і для ухвалювання протестів проти більшовицької руйнуючої політики на Великій Україні.

Недавно преса писала про те, немов би більшовики у своєму поході проти церкви та індивідуальних господарств спинились. З тої нагоди заговорено про відворот більшовиків. Одначе останні вчинки більшовиків вказують на щось зовсім протилежне.

Під вечір дня 22. березня ц. р. більшовики вивезли зі всіх прикордонних сіл тих людей, які якимнебудь чином опирались ненависній колективізації, або противились боротьбі з церквою. Того дня у прикордонних селах було повно стріляння з крісів, вибухів бомб та плачу вивожених людей.

З села Залуче, що лежить зараз над Збручем, вивезено дня 23. березня ц. р. на 86 підводах понад 300 людей. На передній і задній підводі приміщено червоні прапори, а музика приґравала жалібний марш. На кілька днів передтим перенесено заможніших людей до хат біднаків, а біднаків до хат заможніших. Щодня вечером у церкві збирається молодь з музикою, де допізна в ночі відбуваються співи і гуляня. В кожному селі є зорганізовані відділи молодих комуністів, узброєних у кріси, щось на взір польських „стшельців". Вони мають за задачу слідити селян, своїх батьків, чи ті в чімнебудь не виступають проти більшовиків.

Усяке молення карається на місці, нерідко навіть смертю. Таких випадків є багато. Опір селяни все таки ставлять. Напр. іде селянин попри комуніста й каже: „Слава Ісусу Христу". Цей йому відповідає: „Нету Бога". На це перший каже: „Рече безумний в серці своїм". Це явище помітне і ведеться організовано.

Тамошні селяни у великому числі стараються втікати на цей бік. Але їх майже всі більшовики, дуже часто вже на нашому боці, стріляють. Більшовицький кордон густо обсаджений військом.

Є чутка, що на місце вивезених наших селян привезуть кацапів з глибокої Росії. Тепер українське село переходить правдиві тургури. Для нас найсумніше те, що українська молодь гулянням і бешкетами по церквах страшенно деморалізується. А молодь — цеж надія нації!

Що буде дальше і на чім те все скінчиться, ніхто не знає.

Процес „Спілки Визволення України".

Радіозвідомлення із 29. III. ц. р.

Обвинувачений Слабченко зізнає, що „СВУ" намагалась утворити українську державу на принціпах приватної власности, уважаючи, що приватна власність забезпечить розвиток сільського господарства й індустрії краще ніж колективізм. На засіданнях „СВУ" говорилось, що треба перестріляти половину інтеліґенції, яка працює в рядах комуністичної партії. Обвинувачений підчас війни був комендантом баталіону. На запит про інтервенцію, Слабченко говорить, що німецьке військо мало окупувати Правобережжа, наступаючи зі Східньої Прусії через Білорусь. Як учитель історії, Слабченко викладав історію горожанської війни в націоналістичнім дусі, оминаючи частини про боротьбу більшовиків за радвладу.

Обвинувачений Панченко, б. урядовець міністерства шляхів УНР., співробітник „Нової Ради". Він вступив до „СВУ" під впливом Ніковського, якого знав з ґімназії і який мав на нього великий вплив. Ніковський вернувши з еміґрації, говорив йому про скрутне положення уряду УНР. на еміґрації, потім покликав його до Одеси, де намовив вступити до „СВУ". Під впливом Ніковського обвинувачений не вірив у щирість українізації і вважав її формальністю та данниною для зеднання селянства. „СВУ" творилась для консолідації українських національних сил.

Любченко й голова суду намагаються доказати, що селянство визнає тільки радянську владу і що за радянської влади на Україні видано за рік стільки книжок, що передтим за 25 літ.

Радіозвідомлення із 30. III. ц. р.

Зізнає Старицька-Черняхівська, якої зізнань хоч дуже цікавих, нажаль не вдалось почути в цілости.

Обвинувачена признається, що „СВУ" трактувала націю як сусільну одиницю і хотіла обороняти інтереси нації як цілости. Любченко доказує, що нація то не є щось суцільне, що вона розпадається на кляси та що селяни боронили радянської влади, а виступали проти гетьмана і Директорії та що гетьмана Скоропадського не можна з клясового становища вважати українцем.

Старицька-Черняхівська б. член соц. федералістичної партії, яка за гетьмана входила до „Національного Союзу".

Старицька-Черняхівська підкреслює, що „СВУ" боролась не тільки за самостійність, але й за Соборну Україну та що вона осуджує діяльність Петлюри, а на панахиду по смерти Петлюри ходила до Софійського Собору тільки „по мотивам жалю, бо було жаль Петлюри як людини, що всеж боролась за Україну". Вступила до „СВУ" тому, бо вважала, що під радянською владою справа української культури не поставлена як слід, не так, як би вона собі бажала.

Далі зізнає Петро Єфремов, учитель приватної ґімназії у Дніпропетровську. Він заявляє, що гетьманську владу 1918 р. осуджував неґативно тому, що гетьман повернув поміщиків. Більшовизм він уважав російським явищем і боротьбу між більшовизмом і УНР. він вважав боротьбою московського міста з українським селом. Як учитель літератури, Петро Єфремов викладав ці твори, які будили націоналістичні настрої. Любченко підкреслює, що радянський вчитель повинен будити в учнях клясову свідомість, а не націоналізм.

На заяву Любченка, що „СВУ" стояла в наймах буржуазії, обвинувачений твердить, що „СВУ" боролась за демократичну республику, а не за буржуазію і сам він вірить у сили українських мас, а не в інтервенцію. Признає, що його світогляд формувався під впливом брата Сергія.

Обвинувачена Біднова, учителька, жінка еміґранта, признає, що за радянської влади в її місті Дніпропетровську ніякої українізації не було, все було в руках росіян і вона, як українка, вступила до „СВУ" не бачучи під рад. владою ані одної української інституції. До „СВУ" вступила під впливом жінки Єфремова. Вона знала, що „СВУ" має свої філії по всій Україні та що мета „СВУ" — повалення радвлади. При кінці зізнань Біднова хвилювалась так, що розплакалась з цілої сили. Треба згадати, що Біднова, це людина, яка пережила багато, її чоловік від 11 літ на чужині, а син погиб трагічною смертю, втопившись у Празі у Велтаві.

Обвинувачений Білий, ще не закінчив вищої освіти, 1918 р. був у Камінці Подільськім в редакції „Освіти", у 1919 р. був арештований ватагами Махна. До „СВУ" вступив тому, що в ньому проснулись старі симпатії до УНР. і він „оддав дань минулому". До „СВУ" його втягнув Перто Єфремов.

До харківського процесу.

Львів, 1. квітня 1930.

По звісткам, що прийшли з Харкова, акад. Кирила Студинського мали запрохати на харківський процес, щоби в процесі проти „Спілки Визволення України" заняв у колеґії громадських обвинувачів місце, резервоване для представника західно-українського пролетаріяту. Це почесне відзначення нашого академика є імовірно безпосереднім наслідком його телеграми, висланої до предсідника трибуналу в Харкові Приходька, щоби він домагався на суді доказів від обвинуваченого акад. Єфремова на його твердження, що акад. Студинський дістав від радянського уряду 30 серебренників

ВІДГУКИ ДНЯ.

Першого Квітня.

Кождий „прімапріліс“ це правдивий клопіт для редакції. Треба якось здурити читачів, але як? Наше життя таке вузьке і таке широке, що все є можливе і рівночасно нема нічого певного. Коли написати, що Льойд Джордж телеграфував до редакції „Ради“, то або ніхто на таке не зверне уваги, або потім не схочуть вірити, що це звичайна, першоквітнева качка. Адже всім відомо, що в Англії є телеграф, що Льойд Джордж „був за нами“, що дехто з політиків „Ради“ хвалився близьким знайомством з сином могутнього Альбіону. Чому не мав би Льойд Джордж телеграфувати?! Або написати, що Наук. Т-во ім. Шевченка рішило змінити новий правопис на старий. Хто дасть себе здурити? Одні скажуть: Неможливе! Адже ново ще нового не засвоїло собі як слід. Другі скажуть: зовсім правильно! Останній том Записок написаний такою правописною саламахою, що „одиноко компетентні“ мусіли вернути до старих, безапострофних часів, щоби не ширилось баламутство між меншою братією, до якої і моє смирення зачисляється.

Минулого року написав я вступну статтю про світову політику і хоч поставив свій повний підпис під нею, а дату 1. квітня над нею, то в одним осередку нашої еміграції люди досто не вірили, що це звичайна апрілісова штучка. Зробили були навіть збори і вирішили вислати когось до Льондону, щоби протестував проти англійсько-радянських переговорів у справі залізниці Льондон-Багдад, яку я пустив через Київ.

У нас правда з жартом обнялася так тісно, що не знати, де кінчиться одна, а зачинається друга.

Чи повірить хтось, коли напишу, що Микола Залізняк, залізний ес-ер, особистий приятель Франц-Йосифа I., є ворогом соціялізації каменищь у Відні, а прихильником колективізації ґрунтів на Україні?

Чи можна когось здурити тим, що редактор Душь Мишуга, випивши в Черчу склянку підбадьорюючої „девятки“, з приїздом до Америки застав уже там сина?

Або таке: Що редактор „Народньої Справи“ Юра не може показатися на торговицю, бо зараз усі корови блеють?

Або ще інакше... Що „Земельний Банк Гіпотечний“ скоротив свій шильд на півтора метра так, що *Гі-* лишилося на партері, а *-потечний* виліало на перший поверх і що врешті заслонено вхід до пивниці, щоби клієнти не помилялися?!

Або вкінці, що редактор „Нових Шляхів“ упав на помисл використування небіщиків, чого в нас ще досі ніхто не практикував?

А врешті, чи хто повірить, що я кидаю красне і менше красне письменство, а переходжу на економічне поле, де думаю дійти до чогось?!

Справді тяжко в те все повірити і так само тяжко брати це за жарт. Просто: може бути сяк, а може бути так.

Тому я на першого квітня не пробую нікого дурити.

Галактіон Чіпка.

ББ тратить іще один мандат.

Наслідком присуду Найв. Суду тратить в окрузі ч. 54. Тернопіль крім пос. Воєводи (ББ) іще один мандат проф. львівського університету пос. Козловський (ББ), що дістав його з державної лісти. Мандат цей припаде Нар. Клюбові, бувш. полк. Модельському. Це буде в соймі перший полковник несанатор.

Зміна влади в Данціґу.

Влада Данціґу, до якої входили лібералі, центр і соціялісти, переживає крізу, якої причиною є важке фінансове положення міста. Лібералі невдоволені роботою влади, виступили з кабінету.

Кабінетна кріза в Ірляндії.

З Дебліна подають, що уряд вільної ірляндської держави подався до димісії. Причиною крізи були конфлікти між міністрами ріжних таборів у справі нових законів і в справі емеритур для урядовців.

Справа будови театру.

Львів, 1. квітня 1930.

Як зачуваємо, голова Комітету будови театру д-р Кость Левицький уже сфіналізував умову з проф. інж. Обмінським про розпочаття будови театру на площі при вул. Сапіги. Театр матиме назву „Український Інвалід“. Фінансовий бік справи взяв на себе пос. Дмитро Паліїв, який перший кинув цю думку і дав назву театрові.

Премієр Славек виголосить експозе.

Зачувати, що премієр Славек зложить заяву, в якій подасть програму уряду, лише не політичну а господарську. Полк. Славек прийде до клюбу справоздавців, як і всі попередні премієри, та за посередництвом преси подасть свою енунціяцію до відома.

Мін. Квятковський уступить?

У потравневих колах впевняють, що мін. Квятковський змучений кількалітньою працею, тому уступить зі свого становища. Мають те саме зробити небаром міністр комунікації Кін і міністр освіти Червінський.

Кажуть теж про персональні зміни в президії ради міністрів. Покличуть нового шефа кабінету та пресового шефа.

Сойм розвяжуть у травні?

Зачувати теж, що сойм буде розвязаний у травні. Тоді президент на основі конст. повновластей могтиме на основі декретів увести в життя польсько-німецький торговельний договір.

Хто буде головою клюбу ББ.?

На 1. квітня заповіджене пленарне засідання клюбу ББ. На ньому виберуть мабуть нового голову клюбу. Кажуть, що буде ним полк. Коц, або майор Косцялковський. Полк. Коц, що є нач. редактором „Газети Польск-ої“, як запевнюють його політ. приятелі, згодився би приняти таке становище лише на виразне домагання Бельведеру. Не виключене теж, що на голову ББ. покличуть бувш. премієра Світальського, хоч він не є ні послом ні сенатором.

За скликання сойму.

На 1. квітня заповіджене засідання Центроліву, на якім порушать справу скликання надзвичайної соймової сесії. Партії ті хочуть покористуватися постановами конституції та просити президента держави, щоби скликав надзв. сесію для полагоди справ, яких сойм не полагодив підчас бюдж. сесії, себто справи бувш. мін. Чеховича, податкових справ, ратифікації договорів, самоврядних справ і інших пильних і потрібних для країни справ, передовсім полагоди господ. крізи. В парляментарних колах не вірять, щоби всі партії Центроліву приняли прихильно справу скликання надзв. сесії, бо остан. часами між тими партіями прийшло до непорозумінь.

Права преса пишучи на тему надзв. сесії, зазначує, що потрібних 148 підписів можна легко зібрати. Та з хвилею, коли сойм збереться на надзвичайну сесію, зараз її замкнуть. Потім знову надзв. сесія і знов замкнення тай так у безконечність. Колиж прийде день 31. жовтня, прийде знову бюджет і знову 8 міліонів і знову справа бувш. мін. Чеховича. Тоді вже Бартель відсвіжиться, відпочине. Бо на те є саме проф. Бартель, щоби ставати перед соймом. Хіба полк. Славек або марш. Пілсудський схочуть заощадити державі такої коштовної забави і сойм буде розвязаний.

Протести проти виборів в окр. Станиславів.

Найвищий Суд розглядав у понеділок виборчі протести проти виборів до сойму в 53. окрузі: **Станиславів, Товмач, Надвірна, Коломия, Городенка, Снятин.** Найв. Суд постановив переслухати свідків і відложив розправу. Другий протест проти виборів до сенату в станиславівськім воєвідстві відкинено. Така сама доля стрінула протести проти виборів до сойму в Торуні.

Траґічна прогулька консулів.

З Білгороду прийшла вістка, що на озері Охрида (воно належить у части до Югославії, а в части до Альбанії) наслідком нечайної бурі зісувалося моторове човно, в якім було сім консулів закорд. держав і урядовців консулятів. Вони уладили були собі прогульку до Корриці. Серед прогульковців вчинився переполох, богато з них скочило в воду, щоби доплисти до берега, далекого ледви 200 метрів. Девятьох із них утонуло, між ними грецький консуль Мілко Протич і його жінка, жінка чехословацького консуля та жінка одного із секретарів італійського консуляту. Югославянському консулеві Коїчеві й одному з його секретарів удалося доплисти до берега.

Большовицька фльота на Чорному Морі.

Румунський міністр закордонних справ Міронеску в інтервю з кореспондентом „Н. Фр. Прессе“ дав виясненя у справі відношення Румунії до СРСР. Румунія не ствердила, аби СРСР концентрував військо над рум. кордоном. У відносинах із СРСР для Румунії є міродатним пакт Літвінова. Досі не видно було, щоби СРСР сходив із шляху, визначеного тим пактом. Становище большовицької преси до Румунії далі вороже, та для Румунії міродатне є становище офіц. большовицьких кол. Союз Румунії з Польщею є дефензивний і лише тоді одна сторона моглаб інтервеніювати, колиб її союзника заатакували. У справі приїзду на Чорне Море двох большовицьких кораблів Міронеску сказав, що з договору у справі проливів виходить, що кожна держава може впровадити проливом стільки кораблів, скільки захоче. Тому Румунія не протестувала. Большовицьку чорноморську фльоту збільшено на два кораблі. Міністр гадає, що на морській конференції в Льондоні розглядатимуть справу означення границі морських збровнь держав, що межують із Чорним Морем, саме тому, що большовики скріпили свою чорноморську фльоту. Це торкається не лише Румунії, а також Болгарії та Греції. Румунія опрацювала плян створення відповідно сильної фльотової бази на Чорному Морі, та покищо не може його здійснити з причини фінансових труднощів. Міністр сподіється, що при помочі союзників Румунії вдасться здобути засоба для оборони рум. побереж.

З судової салі.

Майор Рильський перед перемиським судом.

У понеділок, 31. березня відчитували весь час акти. На вступі розправи трибунал оголосив ухвалу, яка відкидає всі зголошені досі внесення, м. і. внесення д-ра Фріма на переслухання Заранської та зреасумував своє становище в справі переслухання знавця проса. Опісля об. д-р Ляндав вніс переслухати як свідка Яніну Рильську, жінку пок. Онуфрія Рильського, несвоячки обвинуваченого на обставину, що пок. Рильська оповідала її чоловікові про фінансові клопоти та що говорила, що колиб стрінула її якась прикрість у життї, наложить на себе руку. На цю саму обставину покликати д-ра Ельстера. Прокуратор в основі не спротивився тим внесенням, колиж трибунал допустив би їх, просить покликати на свідка Брадля на доказ, що Рильський у війську брав хабарі за перепустки та Полідовського на обставину, що за відомом Рильського вояки Брик і Бомба ломили жінкам пальці та за його відомом кинули військову службу, аби їх не потягнули до відповідальности. Об. д-р Ляндав відповідає, що ті внески не мають нічого спільного з процесом, а мають лише викликати ворожий настрій присяглих для обвинуваченого. Трибунал відкинув внесення оборони, а тимсамим упало внесення прокуратора. Опісля предсідник показав присяглим побільшену фотографію (яку робив у липні 1927. Джевецький), на якій видно парк, веранду та просо біля веранди. Потім відчитували акти: акт, що стверджує самовбивство Рильської, протокол у справі самовбивства та внесення золочівського прокуратора на переведення секції тіла, при чому д-р Ляндав стверджує, що секції не переведено на внесення слід. судді. Відчитали теж зізнання Рильського ще в характері свідка, перші акти проти Рильського в справі вбивства, акт обвинувачення проти Ростоцького, відкликання того акту й ін. Із актів спадщини виходить, що майно пок. Рильської в чиннім стані виносило 417 тис., а в пасивнім 234 тис. Чиста спадщина 173 тис. зол. Числа ті основані на зізнаннях Рильського, а не подано в них вартости дорогоцінностей. Відчитування кореспонденції обвинуваченого з адв. Еберсоном, листів Заранської, пок. Рильської, Ганки (любовниці Рильського) тревало до 4. год. попол.

НОВИНКИ

— **В половині квітня буде відкрита книгарня** „Рідної Школи" у Львові, в камениці „Народньої Гостиниці" **при вул. Сикстуській ч. 20.** зі всякого рода книжками і шкільним приладдям. — Це та сама книгарня, яку москвофільська „Ставропігія" перед трьома місяцями викинула зі свойого льокалю при вул. Руській. Купуючи в цій книгарні докинете цеголку до розбудови „Рідної Школи". 1696 2-5

— **На карти „Рідної Школи" звільняючі від алькогольних напоїв** зложили в золотих слідуючі Вп. громадяни(ки): по 5 зол.: пос. Дмитро Великанович, о. катех. Іван Федевич, нотар Іван Данилович, адв. д-р Мирон Кондрат — усі з Турки н. Стр.; по 2: Евгенія Городиська і Олекса Утрисько з Турки н. Стр., проф. Хоміньский Мирон з Рави Руської і учит. Садовський Юліян з Камінки-Боброїдн. — Хто слідуючи?

— **У справі розбудови „Українського Національного Музею" у Львові.** Дня 2. квітня в год. 19. в домівці Українського Технічного Т-ва Львів, Ринок ч. 10/II. відбудеться нарада в справі розбудови Українського Національного Музею. Всіх, що цікавляться цею справою, проситься взяти участь у нарадах.

— **Чинші в квітні.** З днем 1. квітня буде підвижка оплат за однокімнатні помешкання. Новий множник за квітень, травень і липень виносить 95.55

— **Українська бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі** одержала від родини бл. п. Шарля Бонін-а, б. міністра та французького посла в Персії, великого приятеля українського народу, його дуже цінну бібліотеку в числі около трьох тисяч томів (книжок, наукових журналів і т. п.). Цей дар достойної французької родини для культурного осередку української еміґрації в Парижі приняла українська кольонія із правдивим зворушенням. Дослідники справ близького та далекого Сходу найдуть тепер в українській бібліотеці в Парижі направду фахову збірку творів по цим питанням. — **Д-р Ю. С.**

— **Бесідовський редактором.** З початком квітня у Парижі вийде перше число російського двотижневика „Борба" під редакцією Бесідовського. Програма цього журналу — боротьба з радянською владою і перетворення Росії в демократичну державу.

— **Справа Кутепова.** Французька преса пише, що париська поліція вже навіть усталила імена осіб, які вивезли ген. Кутепова до Москви. Кутепова бачили в Кронштаті і в Москві. Французький посол у Москві Ербет приїхавши до Парижа, привіз відомість, що перед тижнем Кутепов був живий у тюрмі на Любянці, а тепер правдоподібно вже розстріляний.

— **Також жарт.** Одного дня в париській пресі і на клепсидрах парижани читали сумну вістку, що посол Фелікс Ґоборита помер і що приятелів та знайомих покійного проситься зібратись при вході до цвинтаря на похорони. Зібралось кількасот знайомих та прихильників посла Ґоборита. Якеж було їх здивування, коли нагло між присутними учасниками похорону явився сам небіщик і то веселий, усміхнений та одягнений мов на баль. Повстало замішання, дві пані зімліли зі страху, але скоро виснилось, що посол Ґобори устроїв своїм приятелям таку несподіванку, щоби переконатись скільки осіб збереться на його похорон і тим чином оцінити свою популярність та призвань ріжних осіб. Посол Ґобори дуже був вдоволений своїм похороном, вписав собі усіх учасників і всіх запросив на обильний обід, що вже був приготований. Очевидно, учасники похорону при чарці вина вибачили послові його міцний жарт і один приятель „небіщика" відчитав промову, яку мав виголосити над свіжою могилою покійника. „Небіщик" реготався і заявив: „Я і не сподівався, що по моїй смерти промовці сипнуть мені на ґріб стільки компліментів і похвал, скільки камінчиків кидали мені на дорогу до життя". Одна дама, яка побачивши на цвинтарі „небіщика" була зі страху зімліла, тепер підхмелена вином, співала веселі пісні та підносила тоасти за здоровля небіщика.

— **Конкурс.** В прив. жін. учит. семинарії СС. Василіянок в Станиславові будуть з початком шк. року 1930/31 вільні посади учителів(льок) до: 1) педагогічних предметів, 2) робіт і рисунків, 3) руханки. Подання приймає Дирекція до 15. травня 1930. Вимагається учительського іспиту або права навчання. 1736

— **Справлення помилки.** При ломанні поклику у справі будови шпиталю ім. митр. А. Шептицького у Львові („Діло", ч. 72) випало у списі членів Ділового Комітету назвище **о. крил. Василя Лициняка**, що є секретарем згаданого Комітету. За Центросоюз підписав відозву дир. **С. Герасимович** (подано помилково І. Гарасимович).

Луговий вечір у Львові.

Вдатний виступ лугової молоді в салі Лисенка.

В дні 24. березня п. р. відбувся в салі Лисенка дуже вдатний Луговий Вечір. Програма Вечора була велика (19 точок), одначе все йшло так скоро, що протягом $2^1/_2$ години ціла програма була скінчена.

Нові вправи вільноруч на 1930 р. виконали II. і IV. чета луговиків (по три вправи) під проводом четарів Мороза і Скірки. Вправи хустинами на 1930 р. виконала II. чета луговичок під проводом Дідурівної. I. чета луговичок виконала ритмічні вправи до пісні „Метелик" і перевела зразок години руханки під проводом І. Мамчаківної. Ритмічні вправи були одною з найкращих точок попису.

Потім I. чета луговиків вивела годину руханки, вправи на поручах і вежі під проводом І. Мамчака. Вежі і вправи на поручах були виведені гарно, з великою справністю і відвагою. З черги бачили ми вежі II. чети луговиків. IV. чета луговиків під проводом Скірки перевела вправи на коні.

Малі луговики вивели вправи вільноручні і на коні з великою зручністю і видно було в них велику підготовку. Вони вправляли під проводом четаря І. Мамчака. Малі луговички виконали вежі і вправи квітами. Вправи тих малих дівчаток і хлопців робили велике враження на публику.

Національний танець „Катерина" виконали 4 луговички та двох луговиків. Добре враження робили дійсно акробатичні вправи трьох луговиків: Мороза, Бабали і Дзіся. Це було ставлення трійкових веж та інших вправ, де виказувалася зручність і відвага у Бабали і Дзіся, а сила у Мороза. Дуже гарно випали також мішані вежі луговиків і луговичок.

Крім того виступав і луговий хор, що під проводом Дзуля відспівав дві пісні.

На загал попис випав гарно і справно. Це був перегляд праці львівського Луга за час зими. Іспит цей луговички і луговики здали вповні, а команданти поодиноких чет можуть мати вдоволення, що праця їх дає добрі успіхи. Саля була битком набита публикою, що вертала домів дуже вдоволена.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 31. березня ц. р.: за масло експортове солене пріма по 4·90 зол.; за масло несолене бльокове 4·70 зол. за кільограм; за літру молока 0·34 зол.; за літру сметани 1·60 зол.; яйця копа 5·40 зол.

Зі спортового життя.

Україна—Чорні.

В четвер 3. IV. в год. 4. попол. розіграє Україна змагання з ліговою дружиною Чорних на їхньому грищі. Цей меч матиме характер тренінґових змагань і відбудеться під проводом тренера України й Чорних п. Штрнада. Вступ вільний.

Сокіл IV.—Кадімаг 11:0 (4:0).

В товариських змаганнях, розіграних 30. березня ц. р. на площі VI. Бкону, сокільська дружина побідила високопроцентово жидівський Кадімаг. Воротьми поділились: Терлецький 5, Чорний 4, Дунько 2.

Мистецьке життя.

Виставка театральних макет А. Петрицького.

Відомий наш мистець Анатоль Петрицький, якого імя дуже популярне в мистецьких колах Франції і Німеччини завдяки його монографії п. з. „Театральні строї", що вийшла в чотирьох мовах, улаштовує весною ц. р. у Варшаві виставу своїх проектів театральних строїв і декоративних макет та декоративне оформлення найновіших українських опер.

Виставка українського малярства, різьби і графіки в Берліні.

На весну ц. р. в Берліні улаштовується велика виставка українського образотворчого мистецтва всіх мистецьких угрупувань на В. Україні. Будуть на ній показані чужинцям наші образотворчі досягнення за останніх 10 літ.

Виставка Славянського Екс-лібріс-у в Празі.

Після того, як закінчиться Виставка Славянського Екс-лібріс-у у Львові, та сама виставка буде отворена є у Празі, де буде теж український відділ

З мистецької літератури.

В цьому тижні виходить у Львові 4. число відновленого „Українського Мистецтва" під ред. М. Голубця. В числі багато ілюстрацій та статті й інформації на актуальні мистецькі теми.

Друкується і з весною вийде у Львові з друку мистецький збірник союву українських незалежних мистців. Збірник буде багато ілюстрований та міститиме статті з ділянки нового мистецтва. Збірник редагують малярі П. Ковжун і М. Осінчук.

На живий театр.

Львівське жіноцтво взяло в свої руки акцію постійної допомоги для нашого театру, склавши окремий комітет, якого члени взяли на себе обовязок збирати що-місяця добровільні жертви між громадянами м. Львова. Комітет поділив місто на райони і кожна з пань подбає обійти напротязі місяця особи зі свого району вписані на листу. Пані матимуть окремі уповажнення виставлені „Кооперативою Український Театр" у Львові.

До цього часу заявили свою згоду занятись збіркою такі пані: Ракова, Чапельська, Н. Терлецька, Перфецька, Павликовська, Савчакова, Мудра, С. Мельникова, І. Шепаровичева, Сапрунова, п-на Дрогомирецька та Мудраківна. При цій збірці принятий принцип, щоби наше громадянство обтяжене віддавна усілякими жертвами обмежилось до мінімальних квот, так, щоби вони не робили ніякої ріжниці в бюджеті жертводавців. Зате добре зорганізована жертвенність може принести що-місяця поважну суму, що стане справжньою підтримкою для нашого театру.

Одночасно довідуємося, що у звязку з цією збіркою власник відомого складу зі склом і порцеляною при вул. Галицькій 16. п. Олександер Онисько жертвував прегарний комплет приладдя на чай на 6 осіб, оригінального японського виробу з тим, щоб він був призначений на безплатну премію, яка має припасти на підставі вильосування одному із жертводавців на театр. Цей дар, великої артистичної вартости, може заохотити неодного члена нашого громадянства скласти невеличку лепту, завдяки якій можна при допомозі „колеса фортуни" дійти до цінного предмету. Згаданий сервіс буде в найближчім часі виставлений прилюдно в одній із виставок наших центральних фірм.

Зі сцени й естради.

Вечір у честь Шевченка „Т-ва Прихильників Освіти".

Секція студенток при „Товаристві Прихильників Освіти" уладила дня 29. ц. м. в салі української гімназії СС. Василіянок вечір у честь Шевченка із такою програмою: „Заповіт" у виконанні хору студенток під проводом п. Галі Захарясевичівної; Вступне слово — п. Галя Захарясевич; Сольоспів п. Усті Грициківної, при акомпаніяменті п. Татяни Лепківної; Скрипкове сольо п. Ременецької, при участи п. Н. Біленької; „Іржавець" — деклямація п. Ліди Мрицівної; Альтове сольо п. Зарицької при акомпаніяменті п. Л. Федаківної; Фортепянове сольо п. Надї Біленької; „Минають дні" — деклямація п. Міри Перейміївної, акомпаніямент п. Ліди Мрицівної; Хор студенток: „Ой горе тій чайці" та інші пісні

До найбільш вдалих точок безперечно належав спів п. Усті Грициківної, яка має багато даних на справжню співачку та спів п. Зарицької і хорові продукції. *Ол.*

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

СОФІЯ КОВБУЗОВА.

„Нестало вже нашого соловейка!" Такими словами перекидалося українське, коломийське громадянство, вертаючи 24. березня ц. р. з цвинтаря, куди відведено на вічний спочинок останки невіджалуваної голови „Коломийського Бояна", бл. п. Софії з Гомиків Ковбузової, дружини тут. професора української гімназії Олександра Ковбуза.

Покійниця, коломиянка, належала від своєї першої молодости до „Коломийського Бояна" і все була видатною й пожаданою силою в Товаристві. Вже в пізнішім віці, як замужня жінка поїхала в р. 1925. до Медіоляну на науку сольового співу, а вернувши звідтіля, віддала все своє артистичне знання на услуги українського громадянства. Не лиш Коломия користувалася ним, але пізнали її соловейковий спів також і інші галицькі міста, як Тернопіль, Бережани, Станиславів і ін. Куди її лиш поклакали, ніколи не відмовлялася. Всюди витало її українське громадянство з ентузіязмом, усюди раділи з її співучасти. А в Коломиї самій не було народнього свята чи українського концерту, де Покійниця не чайма-

„Не Пріма а Пріліс“ Нині 1. квітня **даром** **у Атляса** Ринок, ч. 45. 1741 **Що шеста водка на особу даром. Спеціяльна комісія контролює.**

лаб атракційної точки в програмі концерту.

Та не лише в артистичній ділянці служила вона свому громадянству, а й у чисто громадянській справі ставала між першими. В часі найбільших репресій, які ми переживали, коли то порозвязувано т. зв. горожанські комітети, коли нашими братами заповнено вщерть тюрми, коли треба було тим нещасливим братам нести поміч, а мужеське населення не було певне, чи дадуть йому спокійно переночувати дома, — тоді то наше жіноцтво взялось за сповнення того конечного обовязку страшної хвилі. І тут стрічаємо бл. п. Софію Кобринову між чинним жіноцтвом. А було тоді праці доволі. Прокормлення увязнених, зорганізування кухні, а щонайважніше: збирання фондів на заспокоєння тих потреб упали великим тягарем на плечі українського жіноцтва Коломиї.

Опісля, коли вже репресії потрохи припинилися, віджило в Коломиї жіноче товариство „Жіночий Кружок“. Він перебрав на себе завдання колишнього комітету. І тут Покійниця дала себе пізнати. Три роки була секретаркою Товариства. А коли за збирання датків на прокормлення політичних вязнів воєвідство на внесення місцевого староства закрило це жіноче товариство й одночасно припечатало книжки, то Покійниця була перша, що напирала, аби не складати зброї і боротися за право Товариства. Вона переперла враз з тими, які однаково з нею думали, що внесено рекурс до міністерства, котре відкинуло воєвідський розпорядок і Товариство було реактиноване.

Коли Покійниця вернула з Медіоляну, взялася всією силою за мистецьку працю. „Боян“, спів, концертова естрада. Під цим оглядом ніхто Покійниці не заступить. „Ти нас осиротила, Дорога Товаришко“ — прощав її іменем „Бояна“ нагробною промовою д-р Ставничий.

Якою симпатією тішилася Покійниця у загалу, виявилося на її похоронах. Такого здвигу вже давно Коломия не бачила. До величности причинився немало злучений хор „Коломийського Бояна“ з хором гімназистів, а похоронні пісні викликали не одну горячу сльозу у учасників того сумного обряду.

Покійниця недужала і мучилася дуже довго. В останне виступала на минулорічнім Шевченківськім концерті. Вже тоді почувала себе зле і лиш силою залізної волі, якою все визначалася, не лише змогла приготовити увесь концерт (вона була головою „Бояна“), але ще й обслужила визначені їй точки концертової програми.

То був останній її виступ — лебединий спів завмираючого соловейка... Нема її вже між нами і не почуємо більше її щебетання-співу.

Андрій Чайковський.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, 1. квітня, год. 7·30 вечером „Барон циганів“ — знижені ціни.

Малий Міський Театр

Вівторок, 1. квітня, год. 7·30 вечором „Сандомирське весілля“, знижені ціни.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма Подружжя на злість (Бастер Кітон).

КАСІНО: Двобій у просторах.

КОЛЬОСЕИ: Спалені мости.

ЛЕВ: Погоня 20 поліц. собак (Гарі Піль). Його найліпший друг.

МАРУСЕНЬКА: Вулиця гріху (Янінгс).

ОАЗА: Кивні на засіданні.

ПАЛЯС: Звукова фільма „Вулиця засуджених душ“ (Поля Негрі)

ПАН: Воскресення (Толстого).

ПАСАЖ: Невинний вбійник. Тижневик Метро-Гольдвин-Маєр і амер. комедія.

ПРОМІНЬ: Жінка шпіон.

СТИЛЕВЕ: З більшовицького раю (Ольга Чехова). Виступ російського хору. Комедія: Мистець безсоромности.

ФАТАМОРҐАНА: Під прапором кохання.

ХИМЕРА: Чорт.

УТІХА: Білі тіни.

Програма радіо.

Вівторок 1. IV. 1930

ЛЬВІВ: 11·58 Сигнал часу та гайнал, 12·10 Поранок для дітей з Варшави, 11·00 пол. концерт із Варшави, 18·45 Всячина, комунікати, концерт грамоф. плит, 19·20 Трансмісія з катовицької опери, комунікати з Варшави.

Середа 2. IV. 1930

Варшава (1411,7) 16·15 Програма для дітей. **Краків** (312,8) 17·45 Концерт з Варшави. **Гельсінгфорс** (221) 19·35 Концерт хору. **Ляйпціг** (259) 16·30 Концерт солістів. **Талін** (296) 18·30 Симфонічний концерт. **Прага** (487) 19·30 Концерт Чеської Фільгармонії. **Мілано** (501) 12·00 Легка музика. **Брюссель** (509) 18·00 Радіоорхестра. **Відень** (516,3) 15·30 Капеля Гайбера. **Мюнхен** (533) 16·00 Радіотріо. **Будапешт** (550) 17·15 Військова орхестра. **Ленінград** (1000) 16·00 Концерт. **Харків** (1304) 16·00 Сучасна музика.

Четвер 3. IV. 1930.

Варшава (1411,7) 12·40 Шкільний концерт. **Краків** (312,8) 17.45 Концерт із Катовиць. **Гельсінгфорс** (221),4 19·00 Симфонічний концерт. **Ляйпціг** (259) 16·30 Концерт радіоорхестри. **Берлін** (418) 18·00 Пісні Брамса, Сибеліюса і Менартіна, співає Карина Едельберг. **Рим** (441) 17·00 Музика з Неаполю. **Лянгенберг** (473) 19·15 Танці та марші. **Прага** (487) 12·15 Концерт орхестри. **Брюссель** (509) 21·15 Камеральний концерт. **Відень** (516,3) 20·00 Віденські вальси. **Рига** (525) 19·05 Орхестра і спів. **Мюнхен** (533) 16·30 Радіотріо. **Ленінград** (1000) 19·00 Трансмісія. **Харків** (1304) 16·00 Концерт.

5 зол. **ПЕРСТЕНЕЦЬ** 5 зол. з 14-карат. золота з рубіном тільки у **Б. ГРИНБЕРГА** Сикстуська 4 Т. 59-22
1730 1—1

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кружок Студентів У. С. Б. у Вильні, висловлює отсим найширшу подяку Їх Ексцеленції Митрополитові Андреєві гр. Шептицькому за дар для Української Студентської Самопомочі у Вильні в сумі 70 долярів. — К. У. С. 1734

Правильно скликані Надзірною Радою Загальні Збори Кооперативи **„Українське Народне Мистецтво“** жін. пров. кооп. у Львові, на день 29/III н. р. вичерпавши 7 точок порядку нарад оповіщеного в Г. К. Ч. з дня 2/III н. р. рішили ізза спізненої пори точку — 8. Зміна цілого статуту. 9. Внески і запити — порішити на продовженню тихже Загальних Зборів, назначуючи продовження їх на день второк 8/IV год. 5. поп. в льокалі „Груду“, Ринок ч. 39/II. п.
1739 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде належно направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів на Марійська ч. 5 — З провінції просимо репарації присилати почтою — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 1002 52—?

ПОЛОТНА чистольняні, білоруські, надаються на вишивки, висилає Союз Кооператив у Стрию. Зразки на домагання безплатно. 1555 5—5

ВСІЛЯКІ годинникарсько-ювілерські роботи виконує найстараннійше Домбровскі-Ровважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 1195 12

ВИСИЛАЮ почтою гарні, вибирані гриби (найменше 5 кг.) по зол. 20·— 1 кг. — Сливкові повидла на цукрі в 5 кг. фасках за зол. 15·—. Волоські оріхи в 5 кг. мішочках за зол. 26·—. Правдиву овечу бриндзю в 5 кг. фасках зол. 15·—. — Франко за посліплатою Мендель Штуммер, Косів, к. Коломиї. 1708 2—10

ФІСГАРМОНІЮ велику з педаловою клявіятурою, імітуючу органи, недорого на продаж. В складі фортепянів, панів Ганака, вул. Пілсудського ч. 21 перший поверх 1715 2-5

ПОШУКУЄ зараз праці на селі або в місті двацятьлітна сирота, як кравчиня, швачка або склепарка. — Зголошення проситься слати на адресу: Безплатне Бюро Посередництва Праці при Союзі Селянських Спілок, Львів, вул. Гродзіцких ч. 2/II. залучуючи значок за 25 грош. на відповідь. 1—1

ГЛУХОТА виліченна. Винахід Eufonja" задемонстрований спеціялістам. Усуває притуплений слух, шум, витік з ушей. Численні подяки. Жадайте безплатної поучаючої брошури. Адреса: „Eufonja“, Liszki, Kraków. 1738 1—1

КОНЦИПІЄНТ пошукує місця в адвокатській канцелярії. — Зголошення під: „Негайно“ до Адміністрації „Діла“. 1737 1—3

2.800 зл. НОВІ ЗАГРАНИЧНІ ПІЯНІНА, чорні, найновішої конструкції, на догідні сплати поручає виключне заступництво „Moniuszko“, вул. Зіморовича, ч. 10.

ПОЗІР! ПІДКАРПАТСЬКІ ПЕНСІОНАТИ! Ліжка, дедівні, кухонне начиння — найліпший товар, Рентшнер, вул. Легіонів ч. 37. 1720 в) 1—12

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг **та лікарської косметики** ординує від 8—10½, 14—18. в неділі і свята від 10—11. Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратові почекальні. **ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. І. п.** 826 Телефон 65—87.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентґеном.

Користайте з нагоди!

Продам негайно: **3 поверхову каменицю** 3 покої, кухня, вільні, комфорт, вул. Потоцького. Ціна 6.000 долярів. — **2 поверхову каменицю** 5 покоїв, кухня, вільні, комфорт, вул. Личаківська. Ціна 7.500 дол. **1 поверхову каменицю нову** 2 рази по 3 покої, кухня, вільні, вул. Листопада. Ціна 6.500 дол., готівкою 3.500 долярів. — **1 поверхову віллю**, вул. Листопада 4 і 5 покої вільні, люксусовий комфорт, центральне огрівання. Ціна 11.000 дол., готівкою 6.000 дол. — **1 поверхову каменицю**, віздова брама, город, вул. Короля Ліщинського коло „Маслосоюза“. Ціна 4.000 дол., готівкою 3.000 дол. — **1 поверховий дім**, горішний Личаків, 3 покої, кухня, вільні, город, чиншкріїм мешкання 150 зол. місячно. Ціна три тисячі долярів. **Е. Ігнат — Львів — Куркова 24.** 1740 1-1

ХЕМІЧНА ПРАЛЬНЯ „A la Paris“

Цілий Львів пере і чистить свою гардеробу в найелегантніших склепах міста **пл. Академічна ч. 5. Тел. 63—69 вул. Казимирівська 10. Тел. 69—72** Поручення в провінції полагоджуємо негайно. 1729 1—24

Електричне Заведення

La-Dame, Львів, вул. Коперника ч. 6. тел. 55—26. Виконує мережки, французькі плиси, ендлі, ручні і машинові лефти і люксусове біля. 1732 1—3

Ліцитаційна продаж

будівельних парцель відбудеться дня 3. квітня 1930 р. в год. 10-ій рано в Клепарові пл. Казимира. — Інформацій уділює Громадський Уряд в Клепарові. 1728 2—3

Дахові покриття спеціяльною білою папою, які через багато літ не вимагають консервації, виконують: 1743 1—1
Горшовський і С-ка
Склади будівельних матеріялів
Львів, вул. Бурлярда 3, тел. 17-64.

Осторога!

Остерігаємо перед набуванням підроблюваних моїх найліпших виробів Ультрамарини марки „Merkur 4/5“ і „Kurka 4/5“, які є хемічно чисті і без ніяких домішок. Проте просимо пильно звертати увагу на марки „Merkur“ і „Kurka“ і на докладну напись Х. Перльмуттер, Львів який є на кожній пачці з червоними боками. 1742 1-1

ГАРНІ ШЛЮБНІ ВИПРАВИ
КОВДРИ чистововняні
МАТЕРАЦИ з волосіння
ПОДУШКИ — сільське піря 1672
Простирала, пошевки, ліжка
поручає казково дешево
Відомий **Маґазин постелі**
В. ІЖИЦЬКОГО
Львів, вул. Коперника ч. 3.

ПОЗІР! ЧОРТКІВЩИНА!

В понеділок, дня 28. квітня 1930 р. в год. 12-ій в полудне відбудуться в салі „Народного Дому“ **Надзвичайні Загальні Збори** Кружка „Рідна Школа“ У. П. Т. в Чорткові, зі слідуючим порядком нарад:

1) Отворення Зборів і вибір Президії.
2) Справа отворення української приватної народної школи в Чорткові з початком шк. року 1930/31.
3) Справа Української Бурси УПТ.
4) Перевибір Старшини Кружка.
5) Справа фінансів Кружка.
6) Внески і запити.

З огляду на вагу справ, які мають бути вирішені, як найчисленнійша участь українського громадянства Чортківщини на повищих Зборах конечна.
1735 1—1

Старшина.

На Весну! і надходячі Свята!

вже надійшли найновіші моделі **мужеської і жіночої** конфекції з першорядних матеріялів, у великім виборі, по приступних цінах і на догідних услівях. — Памятайте тому і повтаряйте ці 3 слова:
ШАПІРА, Личаківська 1.
ПОЗІР! Спеціяльний магазин жіночої конфекції.
1731 **Личаківська 10. Телеф. 74—52.** 1—3

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.